

HET EENIG KIND EN DE VRIENDSCHAP

WIJ, MENSCHEN VAN DEZEN TIJD, LEVEN snel. Iets maakt indruk op ons, een sterken indruk — er komt wat nieuws, en het vorige is vergeten. — Dit alles wordt zóó algemeen toegegeven, dat het bijna overbodige moeite schijnt, het nog eens neer te schrijven.

Toch is het goed, dat we ons af en toe eens rekenschap geven van het feit, dat de vluchtigheid van onze indrukken niet altijd getuigt ten nadeele van datgene, waarvan we even onder den indruk kwamen. Met andere woorden: wij zelf leven vluchtig; onze tijd is vluchtig, doch de dingen, waarmee we in aanraking kwamen, blijven soms hun waarde behouden, ook al denken wij reeds lang aan iets anders.

Dit geldt in 't bijzonder van onze lectuur. Niemand kan voorspellen, of van hetgeen thans verschijnt nog iets herdacht zal worden, als wij zelf en de auteurs er niet meer zijn. Doch dat een goed boek maar gedurende hoogstens een paar jaar iets te zeggen zou hebben aan de lezers, en dan weer plaats zou moeten maken voor iets nieuws, lijkt me overdreven.

Iemand, die pas geleden een lezing hield over „De klop op de deur” begon met de bekentenis, dat het boek hem diep had getroffen bij de lezing, doch dat die indruk lang alweer was overspoeld door andere. Misschien is het daarom goed, dat we ons er telkens weer rekenschap van geven, hoe een goede psychologische roman ons een juist inzicht kan geven in het leven en in allerlei levensomstandigheden, die we uit onszelf wellicht moeilijker zouden begrijpen.

Zelf ondervond ik een paar keer, hoe weinig er op gelet wordt, dat Ina Boudier Bakker zoo juist de mentaliteit van het eenig kind weet te typeeren. Geen wonder trouwens, ze weet bij ondervinding wat het beteekent, als eenig kind op te groeien.

Er wordt b.v. door critici gezegd, dat Stance Bremer alleen in het boek is gebracht om in haar huwelijksleven de heillooze gevolgen te doen zien van bepaalde jeugdzonden. Sommigen denken zelfs aan propaganda voor geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk.

Maar dat voor een alleen opgroeiend kind een jeugd-vriendschap veel meer beteekenis heeft dan voor een kind, opgroeiend in een groot gezin, en dat de auteur dit zoo heel mooi laat zien, gevoelt men niet.

En toch lijkt mij juist dit de beteekenis van Stance in Annetjes leven en levensbeschrijving.

Het is een vriendschap voor 't leven. Van den kant van Stance, ja, maar veel meer van de zijde van Annetje. Want voor hãar vertegenwoordigt Stance, met Karel de Roos, de herinnering aan haar jeugd. Als je geen broers en zusters hebt, en je vader en moeder zijn er niet meer, wie zal dan nog „kind” tegen je zeggen, als het niet de jeugd-vriendin is? Zooals Stance tegen Annetje, wanneer het leven in Amsterdam te doelloos is geworden voor de eenzame vrouw. „Het woord „kind” trof haar, alsof ze nooit volwassen was geworden,” zegt de schrijfster van Annetje.

Als mevrouw Van Nes-Uilkens, die zoo mooi het gezinsleven teekent in de Bergmannetjes, hen allen nog eens samen doet zijn als volwassenen, is er om hen de sfeer van het ouderlijk huis, waardoor ze zich één voelen. Doch het eenig kind kent dit niet in zijn later leven.

Ten deele geldt dit ook van jongere kinderen, die veel verschillen in leeftijd van de andere broers en zusters. Het is niet toevallig, dat Ina Boudier-Bakker

Stance een „nakomertje” doet zijn. Maar zóó sprekend is bij hen 't gemis toch niet. Er is, door de oudere broers en zusters, altijd nog het eigene.

Dit zijn dingen, waarmee ouders, die maar één kind ontvingen of overhielden, moeten rekenen.

Wanneer er in dat kinderleven echte vriendschap komt, heeft die vaak een sterkeren en veel langeren invloed dan bij anderen. Daarom moet er nauwlettender worden toegezien, of die invloed een goede zal kunnen zijn. Maar is dit zoo, dan hebben ook de ouders de taak, die vriendschap te hoeden en te beschutten, terwille van hun kind.

Soms eischt dat zelfverloochening. Het eenig kind beteekent vooral voor de moeder een levensvulling. Zij droomt zich vaak een verhouding van vriendschap tusschen haar en de opgroeiende dochter. Maar wanneer ze niet egoïstisch wil zijn, moet ze bedenken, dat een kind er behoefte aan heeft op te groeien met andere kinderen. Dat de verhouding moeder tot dochter altijd van anderen aard blijft dan van vriendin tot vriendin.

Het is niet toevallig, dat Skovgaard-Petersen in zijn mooie boek „Jeugdontwaken” zooveel voorbeelden ontleent aan de literatuur, wanneer hij spreekt over eigenschappen van de opgroeiende jeugd. Een doorvoeld, met inzicht geschreven boek is een spiegel van het leven. Wellicht kan Annetje, en de vriendschap van Annetje voor Stance Bremer, sommige ouders tot spiegel dienen van wat ook hùn kind bezit, of ontbeert en toch behoeft.

J. M. W.-W.

DE DUITSCHE SCHOOLKWESTIE

ONZE DUITSCHE BROEDERS, UIT ALLERLEI kringen, hebben al heel wat geconfereerd met elkaar over de schoolkwestie, maar ze hebben de oplossing nog niet gevonden. Dat blijkt wel uit het volgende schrijven:

Wat zal men doen, als de kinderen naar school gaan en onder den invloed van iemand komen, die met gezag is bekleed?

Het kan zijn, dat de onderwijzer totaal ongeloofig is en twijfel zaait in de harten der kinderen in betrekking tot de Goddelijke ingeving der Heilige Schrift, of tot de Godheid des Heeren, of ten aanzien van het plaatsbekleedend sterven van Christus. Het is niet denkbeeldig, dat onder zulk een invloed de verhalen der Schrift tot fabeltjes worden en de waarheden over dood, oordeel, hel en duivel worden voorgesteld als verouderd, onwaar en belachelijk. Wat is daaraan te doen?

Er zijn uitwegen, b.v. de kinderen niet laten deelnemen aan het godsdienstonderwijs! Of — met den meester gaan spreken! Als het verzoek wordt toegestaan, dan heeft men iets bereikt, en als de meester een oor heeft voor onze klachten, dan blijven zulke uitlatingen misschien voorloopig achterwege. Maar het blijft noodig te waken, dwalingen recht te zetten, onze kinderen te onderwijzen in de waarheid, en vóór alle andere dingen van God af te smeeken, dag en nacht, onze kinderen te bewaren. De schade, tengevolge van het onderricht van goddelooze onderwijzers is niet gemakkelijk te herstellen, en ze werkt, vergeten we dit vooral niet, lang na!

Onze zorg behoort daarom te zijn, een school met den Bijbel te verkrijgen, zooals het kleine Holland die na een tachtigjarige strijd verkregen heeft. Deze school heeft onderwijzers, die op den bodem der Heilige Schrift staan en die het vertrouwen van de ouders genieten. Deze school heeft ten doel, de kinderen tot Jezus te leiden, opdat ze behouden worden, heil en vrede vinden, en in getrouwheid Hem volgen tot roem van God en tot zegen der menschen.

Maar hoe zullen we zulk een school krijgen?

Daar hebben we de hulp van onzen grooten God voor noodig. Hij alléén kan ons daarvoor den weg banen en de harten van onze Staatslieden neigen om een Schoolwet te